

Motion till riksdagen 2021/22:268

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Ett reellt tjänstemannaansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett reellt tjänstemannaansvar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under riksdagsåret 2017/18 riktades ett antal tillkännagivanden från riksdagen till regeringen. Ett av dessa handlade om tjänstemannaansvaret, men det har fortfarande inte genomförts.

Idag saknas möjligheter till välfungerande ansvarsutkrävande gällande hanteringen av våra offentliga resurser när det är kommunala och statliga tjänstemän som fattat beslut. Det behöver alltid finnas någon som ansvarar för våra offentliga utgifter som ju faktiskt är medborgarnas resurser. Det är viktigt för att minska politikerförakt mot våra myndigheter men även mot de som arbetar nära beslutsfattare och därmed är en viktig del av samhällsmaskineriet.

Det reella tjänstemannaansvaret avskaffades genom ämbetsansvarsreformen från år 1975. Man avkriminaliserade stora delar av det straffrättsliga ansvaret för offentligt anställda tjänstemän och ersatte tidigare bestämmelser med nya regleringar i 20 kap. brottsbalken. Dessvärre är det dock mycket ovanligt att någon alls döms efter bestämmelserna i brottsbalken, varför denna förändring saknar en reell verkan, vilket är tydligt då allt färre anställda inom offentlig förvaltning döms, samtidigt som fler anmäls för tjänstefel än tidigare.

Innan man avskaffade straffansvaret för tjänstefel, avsättning och suspension kunde fel eller försummelser i tjänsten leda till att ansvariga dömdes för tjänstefel. Straffskalan sträckte sig från böter hela vägen till fängelse. Därtill fanns möjlighet att stänga av tjänstemannen från vidare arbete, eller till och med avskeda vederbörande. Men sedan den nya lagstiftningen kan tjänstemän endast dömas för brott i enlighet med lagstiftning för privatpersoner.

Skattemedel bör hanteras med större varsamhet än det görs idag. Efter tidigare lagändringar har det ofta hänvisats till det straffrättsliga ansvar som bärs. Vi menar dock att detta inte är tillräckligt och oroas dessutom av det faktum att det straffrättsliga ansvaret gör att lagstiftningen om tjänstefel inte längre blir applicerbar, varför regeringen bör utreda detta. Det är oacceptabelt att medborgare skattevägen tvingas att fortsätta att försörja tjänstemän som missbrukat sitt ansvar. Det bör finnas en straffrättslig påföljd, och denna ska inte ersätta tjänstefelet. Det bör likaså utredas om en person kan dömas för bägge eller om tjänstefel ska anses vara en försvårande omständighet. Likaså bör brott i tjänsten aldrig avgöras genom strafföreläggande eftersom allmänheten har rätt till insyn. Därtill måste det finnas en möjlighet till överklagande.

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att återinföra ett reellt tjänstemannaansvar i enlighet med motionens intentioner för att skärpa betydelsen av myndighetsutövningen.

Markus Wiechel (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Bo Broman (SD)